

OBSAH

Úvod k 1. vydání	11
Úvod ke 2. vydání	14
Úvod ke 3. vydání aneb dilema mezi systémem a aforismem.	16
Část 1 – Stát – vznik, znaky a funkce	19
1. kapitola – Vznik státu	21
1.1 Teorie vzniku státu	21
1.2 Antropologická východiska možných úvah	27
1.3 Neolitická revoluce a vznik státu	33
1.4 Vývoj státu	38
2. kapitola – Znaky státu	51
2.1 Státní moc	52
2.1.1 Vymezení pojmu moc	52
2.1.2 Moc a legitimita	58
2.1.3 Vztah svobody a moci: dějství první	64
2.1.4 Vztah svobody a moci: dějství druhé aneb bajka o motorkáři (a o Donu Juanovi a Velkém Sběrateli)	67
2.1.5 Státní moc jako druh veřejné moci	80
2.1.6 Suverenita státu (státní moci)	81
2.2 Území státu	94
2.3 Obyvatelstvo (státní národ)	96
3. kapitola – Funkce státu	103
3.1 Materiální funkce státu (úlohy státu)	103
3.2 Formální funkce státu	107
4. kapitola – Soumrak moderního státu	110
4.1 Stát – dvě alternativy pojmu	110
4.2 „Skrytý kód“ předmoderního a moderního státu	114
4.3 Eroze moderního státu	122
4.3.1 Legitimita a Böckenfördeho diktum	122
4.3.2 Hledání zdůvodnění lidských práv	125
4.3.3 Outsourcing státu	126
4.3.4 Dekonstrukce právního řádu	132
4.3.5 Směšování politické a právní odpovědnosti	134
4.3.6 Bermudský trojúhelník	141
4.3.7 Trhliny v Jelinekové tripartici	149

Část 2 – Jednotlivec, společnost a stát	153
1. kapitola – Lidská a občanská práva	155
1.1 Ideové zdroje aneb úsilí nalézt zdůvodnění lidských a občanských práv	156
1.2 Institucionální vývoj	163
1.2.1 Ústavní dějiny Anglie	163
1.2.2 Historický vývoj k ústavnímu státu	164
1.2.3 Ústavní soudnictví jako záruka ochrany základních práv a svobod	166
1.2.4 Mezinárodněprávní garance	167
1.3 Obsah základních práv a svobod	168
1.3.1 Základní práva a svobody vyplývající z rovnosti lidí	168
1.3.2 Práva a svobody spjaté s nedotknutelností osobní integrity	172
1.3.3 Due Process Law aneb právo na řádný proces	173
1.3.4 Duchovní svobody	177
1.3.5 Hospodářské svobody	179
1.3.6 Sociální práva	182
1.3.7 Práva menšin	185
1.4 Subjekty a adresáti základních práv	186
1.5 Meze základních práv a svobod	188
1.5.1 Omezení zákonem a omezení v důsledku kolize základních práv či svobod	188
1.5.2 Příklad možné kolize	193
1.6 Asymetrie základních práv a svobod a základních povinností	197
2. kapitola – Politika a politický systém	200
2.1 Základní pojmy	200
2.2 Politický pluralismus	202
2.3 Subjekty politického systému	204
2.3.1 Politické strany	204
2.3.2 Jiné subjekty politického systému	220
2.4 Politický režim	223
2.5 Postavení státu v politickém systému – etatismus	225
Část 3 – Formy státu	227
1. kapitola – Základní pojmy	229
1.1 Historický exkurz	229
1.2 Náčrt možného vymezení	230
2. kapitola – Mnohotvárnost forem státu	233
3. kapitola – Institucionalizace státu	236
3.1 Orgány veřejné moci	236
3.2 Klasifikace státních orgánů	239
3.3 Personální práh státního orgánu	241

4. kapitola – Zákonodárství	248
5. kapitola – Správa a samospráva	255
6. kapitola – Soudnictví	261
6.1 Ústavní soudnictví	268
6.1.1 Vznik ideje, vývoj a formy ústavního soudnictví	268
6.1.2 Funkce ústavního soudnictví	275
6.2 Správní soudnictví	278
6.3 Volební soudnictví	281
7. kapitola – Ombudsman	284
8. kapitola – Nezávislá kontrola	286
9. kapitola – Ústřední banka	287
Část 4 – Demokracie	289
1. kapitola – Demokracie jako procedurální konsenzus svobodných a rovnoprávných jednotlivců	291
1.1 Možné přístupy vymezení	291
1.2 Demokracie a totalita	294
1.2.1 Totalitní a autoritativní režim	294
1.2.2 Demokracie jako kontrapunkt totality	297
1.3 Formy demokratického rozhodování	299
1.4 Kontinuum míry demokracie	302
1.4.1 Teorie polyarchie	302
1.4.2 Optimismus, nebo skepse?	304
2. kapitola – Konstitucionalismus	311
2.1 Ideový a institucionální vývoj	311
2.2 Pojem demokratické ústavy	314
2.2.1 „Konstruktivní metafyzika“ aneb imperativ nezměnitelnosti materiálního ohniska ústavy	316
2.2.2 Přímá (bezprostřední) aplikovatelnost ústavy a prozařování právního řádu ústavními principy	347
2.3 Rule of Law a myšlenka právního státu	348
2.4 Finanční ústava	351
3. kapitola – Přímá demokracie	359
4. kapitola – Zastupitelská (nepřímá) demokracie	362
4.1 Vývoj ideje reprezentace a její veřejnoprávní povaha	362
4.2 Volby	364
4.2.1 Funkce voleb	364
4.2.2 Volební právo	365
4.2.3 Volební systémy	367
4.3 Poslanecký mandát	370
4.4 Vztah volených a nevolených součástí státního aparátu	372

Část 5 – Parlamentarismus a systém dělby moci	373
1. kapitola – Parlamentarismus	375
1.1 Vývoj parlamentarismu	375
1.2 Principy parlamentarismu	378
1.3 Pravomoci parlamentu	380
1.4 Struktura a orgány parlamentu	381
1.5 Hlava státu v parlamentním systému	382
1.5.1 Postavení, pravomoc a ustanovování hlavy státu.	382
1.5.2 Jmenování a odvolávání vlády hlavou státu	384
1.5.3 Soudní přezkum aktů hlavy státu	388
2. kapitola – Systém dělby moci	391
2.1 Ideové zdroje teorie dělby moci	391
2.2 Principy systému dělby moci	392
2.2.1 Oddělenost, nezávislost a samostatnost mocí	392
2.2.2 Kontrolní brzdy a protiváhy	392
Část 6 – Územněorganizační struktura státu	395
1. kapitola – Unitární stát	397
2. kapitola – Složený stát (federace)	399
2.1 Pojem, vznik a vývoj složeného státu	399
2.2 Působnost ve složeném státě	400
2.2.1 Legislativní modely	400
2.2.2 Role ústavního soudnictví	401
2.2.3 Kooperativní federalismus	402
2.3 Orgány složeného státu, přijímání a změna ústavy složeného státu	403
2.4 Reálná unie	403
3. kapitola – Svazy států (konfederace)	404
4. kapitola – Seskupení států (Staatsverbund)	405
Zusammenfassung	411
Literatura	413
O autorovi	425
Věcný rejstřík	426